

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і
торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та бізнесу

Василевич В.Ю.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ
«ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»**

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і
торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та бізнесу

Василевич В.Ю.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО
ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»**

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри економіки та бізнесу
Протокол № 3 від 11.10.2021р.

Схвалено навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол № 3 від 28.10.2021р.

Кривий Ріг
2021

УДК 346.2(072)

Господарське право [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Василевич В.Ю., Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. економіки та бізнесу. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 62 с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань з організації самостійної роботи та розподілу балів за видами робіт, що виконуються здобувачами протягом вивчення дисципліни.

УДК 346.2(072)

© Василевич В.Ю., 2021

© Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	7
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	13
Змістовий модуль 1. Загальна частина господарського права	14
Змістовий модуль 2. Особлива частина господарського права.....	20
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	26
Змістовий модуль 1. Загальна частина господарського права	27
Змістовий модуль 2. Особлива частина господарського права.....	37
ГЛОСАРІЙ	51

ВСТУП

Суспільне життя в Українській державі ґрунтується на засадах багатоманітності, зокрема економічної, яка охоплює чимало видів господарської діяльності, закріплених у Господарському кодексі України. Суттєві перетворення в українському суспільстві (перехід економіки від планово-розподільчого до ринкового механізму, докорінні зміни у відносинах власності, соціальна орієнтація та законодавче закріплення пріоритету людини) спричинили і певні зміни в науці господарського права.

Господарське право є однією з провідних галузей у системі національного права України. За допомогою норм господарського права здійснюється правове регулювання господарських відносин, які виникають між суб'єктами господарювання. В умовах конкуренції на ринку праці все більше відчувається необхідність в кадрах, здатних синтезувати економічні й правові знання, підвищується значущість правової підготовки фахівців економічних спеціальностей.

Тому отримання певних знань і вмінь в галузі господарського права буде корисним не тільки для юристів, а й представників економічних спеціальностей.

Метою навчальної дисципліни «Господарське право» є формування у студентів системи знань з правового регулювання господарської діяльності, правового регулювання господарювання у різних специфічних галузях, правових відносин «по горизонталі» та «по вертикалі» навчання аналізу та правильному застосуванню господарського законодавства.

Завдання: теоретична і практична підготовка студентів з питань: вивчення комплексу правового регулювання господарсько-управлінських відносин в умовах ринкового перетворення економіки України; орієнтування в господарсько-правових нормативних актах, що діють в Україні після проголошення її незалежною державою, зрозуміння системи сучасного господарського права, її зміст і місце в системі права України; використання узагальненого та понятійного апарату, які розроблені теорією держави і права, економічною теорією, цивільним правом, і в той же час вивчення конкретних господарсько-правових матеріалів для таких узагальнень і розвитку загальних положень про правове регулювання економічних (майнових) відносин; опанування певними інструментаріями науки господарського права тощо.

Предметом вивчення дисципліни є регулювання та управління господарською діяльністю.

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

– загальних програмних компетентностей:

здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

здатність працювати в команді;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

– фахових програмних компетентностей:

здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності;

здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного та ресторанного бізнесу та відстежувати зміни.

2) досягнення програмних результатів навчання:

знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці;

розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

3) набуття результатів навчання (згідно Дублінських дескрипторів):

– знання:

господарських правовідносин та правового становища їх учасників;

суб'єктів господарського права;

правового статусу підприємств;

правового регулювання державних та комунальних унітарних підприємств;

уміння/навички:

забезпечувати виконання господарських зобов'язань;

здійснювати припинення господарських зобов'язань;

здійснювати реєстрацію, ліквідацію, реорганізацію суб'єктів господарювання;

складати господарські договори;

– комунікація:

здатність спілкуватися та обговорювати економічну інформацію, проблеми та рішення в контексті економічного механізму підприємства;

здатність роботи в команді, співвідносити свою думку з думкою колективу;

відповідальність і автономія:

демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України;

здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

Господарське право – гібридна дисципліна, яка поєднує аудиторну (42 години лекцій та 14 годин практичних занять) та позааудиторну активності (Moodle), передбачає формування системи знань про основні поняття, закони та тенденції трудових процесів на підприємстві та навчити застосовувати свої знання на практиці.

ЧАСТИНА 1.
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова дисципліна
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	42/8
Практичні / семінарські, годин	14/8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	94/134
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль: формування у студентів системи знань з правового регулювання господарської діяльності, правового регулювання господарювання у різних специфічних галузях, правових відносин «по горизонталі» та «по вертикалі» навчання аналізу та правильному застосуванню господарського законодавства.

Завдання: теоретична і практична підготовка студентів з питань: вивчення комплексу правового регулювання господарсько-управлінських відносин в умовах ринкового перетворення економіки України; орієнтування в господарсько-правових нормативних актах, що діють в Україні після проголошення її незалежною державою, зрозуміння системи сучасного господарського права, її зміст і місце в системі права України; використання узагальненого та понятійного апарату, які розроблені теорією держави і права, економічною теорією, цивільним правом, і в той же час вивчення конкретних господарсько-правових матеріалів для таких узагальнень і розвитку загальних положень про правове регулювання економічних (майнових) відносин; опанування певними інструментаріями науки господарського права тощо.

Предмет: регулювання та управління господарською діяльністю.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Загальна характеристика господарського права

Тема 2. Господарські правовідносини та правове становище їх учасників.

Тема 3. Суб'єкти господарського права

Тема 4. Правовий статус підприємств

Тема 5. Державні та комунальні унітарні підприємства

Тема 6. Господарські товариства

Тема 7. Державна реєстрація суб'єктів господарського права. Припинення суб'єктів господарювання

Тема 8. Господарські зобов'язання

Тема 9. Господарські договори

Тема 10. Відповідальність за порушення у сфері господарювання

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

– **загальних програмних компетентностей:**

здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

здатність працювати в команді;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

– **фахових програмних компетентностей:**

здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності;

здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного та ресторанного бізнесу та відстежувати зміни.

2) досягнення **програмних результатів навчання:**

знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці;

розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

господарських правовідносин та правового становища їх учасників;

суб'єктів господарського права;

правового статусу підприємств;

правового регулювання державних та комунальних унітарних підприємств;

уміння/навички:

забезпечувати виконання господарських зобов'язань;

здійснювати припинення господарських зобов'язань;

здійснювати реєстрацію, ліквідацію, реорганізацію суб'єктів господарювання;

складати господарські договори;

– **комунікація:**

здатність спілкуватися та обговорювати економічну інформацію, проблеми та рішення в контексті економічного механізму підприємства;

здатність роботи в команді, співвідносити свою думку з думкою колективу;

відповідальність і автономія:

демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Загальна частина господарського права					
Тема 1. Загальна характеристика господарського права.	14	4	1	-	9
Тема 2. Господарські правовідносини та правове становище їх учасників	14	4	1	-	9
Тема 3. Суб'єкти господарського права	14	4	1	-	9
Тема 4. Правовий статус підприємств	14	4	1	-	9
Разом за змістовим модулем 1	56	16	4		36
Змістовий модуль 2. Особлива частина господарського права					
Тема 5. Державні та комунальні унітарні підприємства	14	4	1	-	9
Тема 6. Господарські товариства	14	4	1	-	9
Тема 7. Державна реєстрація суб'єктів господарського права. Припинення суб'єктів господарювання	16	4	2	-	10
Тема 8. Господарські зобов'язання	16	4	2	-	10
Тема 9. Господарські договори	16	4	2	-	10
Тема 10. Відповідальність за порушення у сфері господарювання	18	6	2	-	10
Разом за змістовим модулем 2	94	26	10		58
Усього годин	150	42	14	-	94

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1.	Семінар – розгорнута бесіда Місце господарського права в системі права України. Поняття, ознаки та види господарських правовідносин.	2
2.	Семінар запитань і відповідей Поняття та види суб'єктів господарювання. Правове становище підприємств та їх об'єднань	2
3.	Семінар запитань і відповідей Порядок діяльності державних та комунальних унітарних підприємств. Особливості діяльності господарських товариств	2
4.	Семінар – дискусія Створення суб'єктів господарювання та порядок їх державної реєстрації. Припинення їх діяльності	2
5.	Семінар – розгорнута бесіда Поняття та підстави виникнення господарських зобов'язань. Види	2

	господарських зобов'язань.	
6.	Семінар запитань і відповідей Зміст та форма господарського договору. Особливості укладання деяких категорій договорів.	2
7.	Семінар – розгорнута бесіда Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності. Відшкодування збитків як вид господарсько-правової відповідальності: поняття, сфера застосування, порядок реалізації.	2
Всього		14

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: залік

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення заліку: впродовж семестру (100 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота					Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдан- ня	Ситуацій- ні завдання, задачі	Обговорен- ня теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1							
Семінар 1		3	5	2		4	14
Семінар 2		3	5	2		4	14
Разом змістовий модуль 1		6	10	4		8	28
Змістовий модуль 2							
Семінар 3		3	5	2		4	14
Семінар 4		5	5			4	14
Семінар 5		4	5	2		4	15
Семінар 6		5	5			4	15
Семінар 7		4	5	2		4	14
Разом змістовий модуль 2		21	25	6		20	72
Разом							100

Оцінювання студентів протягом семестру (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота			Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	100
40	40	20	

Загальне оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Семинар 1 «Місце господарського права в системі права України. Поняття, ознаки та види господарських правовідносин» Семинар розгорнута бесіда

План заняття:

Вхідний контроль

1. Які відносини тісно пов'язані з господарськими?
2. Які особливості методу господарського права?
3. Як розмежувати господарське право від суміжних галузей права?
4. Які Ви знаєте господарські правовідносини?
5. Яке значення основних правових принципів і господарського права зокрема?
6. Яка існує класифікація господарських правовідносин по об'єктам господарсько-правового регулювання, суб'єктам, підставам виникнення, зміни та припинення, методам регулювання, сферам свого функціонування?

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Поняття господарського права, господарської діяльності, ознаки господарської діяльності.

Предмет та метод господарського права, види методів господарського права.

Принципи господарського права

Поняття та види господарських правовідносин

Ознаки господарських правовідносин

Історія розвитку інституту господарських правовідносин

Зміст господарського правовідношення (фактичний, юридичний, вольовий), структура, ознаки (загальні та спеціальні).

Об'єкти господарського правовідношення. Підстави виникнення [9].

2. Індивідуальне опитування (визначити поняття):

Внутрішньогосподарські відносини – це

Господарська діяльність – це

Господарське законодавство – це

Господарське право – це

Господарські відносини – це

Метод господарського права – це

Функції господарського права – це

Система господарського права – це

Господарсько-виробничі відносини – це

Господарсько-правові норми – це

Мета регулювального впливу господарського права – це

Методи господарського права – це

Організаційно-господарські відносини – це

Підприємництво – це

Учасники відносин у сфері господарювання – це

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

Громадяни Циганов та Норко домовились про те, що Циганов (будівельник за фахом) у період літньої відпустки зробить ремонт у квартирі Норко. На вимогу Норко між громадянами було укладено письмовий договір, який містив усі необхідні умови, в тому числі – строки, суму та порядок розрахунку. По закінченні робіт громадянин Циганов, отримавши обумовлену договором грошову винагороду в розмірі 2000 грн., сплатив певну суму прибуткового податку. Але після розгляду декларації про сукупний річний доход його було оштрафовано за те, що він займався підприємницькою діяльністю без державної реєстрації.

Чи можна вважати діяльність, що нею займався Циганов, підприємництвом? Обґрунтуйте свою відповідь [9].

Завдання 2.

При розгляді справи у господарському суді, провадження в якій порушено ухвалою від 10 липня 2006 р., суд застосував закон СРСР, що був прийнятий у вересні 1974 р.

Чи правомірне застосування господарським судом зазначеного закону?

4. Індивідуальне завдання.

Підготувати доповідь за однією із тем:

Роль держави у функціонуванні механізму правового регулювання суспільних відносин.

Методи, типи правового регулювання господарської діяльності.

Теоретико-правові основи правового регулювання господарської діяльності.

Держава та органи місцевого самоврядування, як учасники у сфері господарювання.

Обмеження монополізму та захист підприємців, споживачів від негативних наслідків недобросовісної конкуренції.

Господарська комерційна діяльність.

Некомерційна господарська діяльність.

Значення міжнародних економічних договорів, їх співвідношення з нормами національного господарського законодавства України [9].

Семінар 2 «Поняття та види суб'єктів господарювання. Правове становище підприємств»
Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Надайте визначення поняття і ознак суб'єктів господарювання.

Охарактеризуйте господарські організації, громадян України, іноземців та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці; філії, представництва, інші відокремлені підрозділи господарських організацій, утворені ними для здійснення господарської діяльності.

Назвіть критерії класифікації і види суб'єктів господарювання.

Охарактеризуйте колективні і індивідуальні суб'єкти господарювання.

Що таке організаційні та договірні суб'єкти господарювання.

Назвіть суб'єктів приватного та публічного права в господарській діяльності.

Як Ви розумієте поняття і значення способів заснування суб'єктів господарського права. Охарактеризуйте порядок та етапи створення суб'єкта господарювання.

Як проводиться державна реєстрація: порядок та зміст. Документи, які подаються для державної реєстрації [9].

2. Індивідуальне опитування (визначити поняття):

Державна реєстрація суб'єктів господарювання – це

Господарські організації – це

Добровільний спосіб припинення діяльності суб'єкта господарювання – це

Кредитна спілка – це

Ліквідація суб'єкта господарювання – це

Підстави припинення підприємства – це

Реорганізація – це

Споживач – це

Статут суб'єкта господарювання – це

Створення суб'єкта господарювання – це

Суб'єкт господарювання – це

Суб'єкти великого підприємництва – це

Суб'єкти малого підприємництва – це

Суб'єкти мікропідприємництва – це

Суб'єкти господарювання – це

Установчі документами суб'єкта господарювання – це

3. Практичні завдання.

Завдання 3.

У результаті перевірки діяльності акціонерної енергопостачальної компанії «Ясно» начальником Державної інспекції контролю за цінами в м. Києві було прийнято рішення про накладення на АЕК фінансових санкцій. На думку перевіряючої, АЕК, використовуючи монопольне становище при укладанні угоди на постачання електроенергії, безпідставно передбачає надбавку до тарифу на електроенергію за надійність у розмірі від 2% до 5% вартості одержаної енергії, а отже, завищує при цьому граничний розмір регульованого тарифу на електроенергію. Акціонерна компанія, вважаючи, що вона не порушувала вимог законодавства, оскільки у ньому не міститься заборони збільшення тарифів на електричну енергію шляхом включення додаткової надбавки за надійність, звернулася до суду.

Який орган формує цінову політику із встановленням тарифів на електроенергію? Які його повноваження?

Яким чином оформляються відносини між енергопостачальною організацією та споживачем? Чи можна вважати надбавку складовою тарифу на електричну енергію? Яке рішення має прийняти суд? [9]

Завдання 4.

Громадянин Петров вирішив заснувати приватне підприємство. Державна адміністрація, до якої звернувся Петров із необхідними документами, відмовила в реєстрації підприємства, посилаючись на недостатність розміру статутного фонду, передбаченого установчими документами підприємства. Петров не погодився і звернувся до суду із заявою про спонукання державної адміністрації здійснити реєстрацію приватного підприємства.

Які обов'язкові реквізити статуту приватного підприємства? Яким законодавчим актом визначений мінімальний розмір статутного фонду приватного підприємства? Чи потрібний взагалі статутний фонд підприємству? [9].

4. Індивідуальне завдання.

Підготуйте есе на одну із тем:

Особливості правового статусу громадянина-підприємця

Особливості юридичних осіб господарського права як суб'єктів господарювання

Поняття банкрутства. Заходи щодо запобігання банкрутству суб'єктів підприємництва

Ліквідація та реорганізація суб'єктів господарювання. Підстави і порядок проведення ліквідації. Задоволення вимог кредиторів при ліквідації

Підстави та порядок припинення господарської діяльності. Добровільне та примусове припинення діяльності

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Семінар 3 «Порядок діяльності державних та комунальних унітарних підприємств. Особливості діяльності господарських товариств» Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Назвіть поняття і ознаки підприємства як організаційної форми господарювання.

Які ви знаєте види і організаційні форми підприємств?

Охарактеризуйте організаційну структуру і управління підприємством.

Яке правове положення державних підприємств?

Яке правове положення комунального унітарного підприємства?

Назвіть поняття, види і правове положення підприємств колективної власності.

Яке правове положення приватних та інших підприємств? [9]

2. Індивідуальне опитування (визначити поняття):

Акціонерне товариство – це

Асоціація – це

Асоційовані підприємства (господарські організації) – це

Виробничий кооператив – це

Власник підприємства – це

Господарське об'єднання підприємств – це

Державне (комунальне) господарське об'єднання підприємств – це

Державне комерційне підприємство – це

Державне підприємство – це

Інноваційна діяльність у сфері господарювання – це

Іноземна інвестиція – це

Іноземне підприємство – це

Командитне товариство – це

Комерційне посередництво (агентська діяльність) – це

Комерційний агент – це

Комунальне підприємство – це

Консорціум – це

3. Практичне завдання.

Завдання 5.

У державного підприємства виникла необхідність створити допоміжні

виробництва. Його директор і головний інженер вважали, що це можна зробити лише шляхом створення малих підприємств, закріпивши за ними частину майна державного підприємства на праві користування. Начальник юридичного відділу категорично заперечував проти цього, пропонуючи надати цим виробництвам статус відокремлених підрозділів підприємства з наданням їм права укладати від імені підприємства договори на реалізацію виробленої продукції і матеріальнотехнічне забезпечення цих виробництв.

Розв'яжіть цей спір, посилаючись на норми чинного законодавства. Які права має державне підприємство щодо використання закріпленого за ним державного майна? Які питання мають погоджуватися державним підприємством з органом, до сфери управління якого воно входить? [9]

4. Індивідуальне завдання.

Підготувати доповідь за однією із тем:

Поняття господарських товариств та їх ознаки

Види господарських товариств та їх характеристика

Поняття об'єднання підприємств, його функції та майнова основа діяльності.

Статус підприємства – учасника об'єднання підприємств.

Види та організаційні форми об'єднання підприємств.

Семінар 4 «Створення суб'єктів господарювання та порядок їх державної реєстрації. Припинення їх діяльності» Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Які Ви знаєте способів заснування суб'єктів господарського права?

Який порядок та етапи створення суб'єкта господарювання?

Що таке ліквідація та реорганізація суб'єктів господарювання?

Назвіть підстави і порядок проведення ліквідації.

Як задовольняються вимоги кредиторів при ліквідації суб'єктів господарювання?

Що таке банкрутство?

Які Ви знаєте заходи щодо запобігання банкрутству суб'єктів підприємництва?

Які процедури, що застосовуються до неплатоспроможного боржника: розпорядження майном боржника; мирова угода; санація (відновлення платоспроможності) боржника; ліквідація банкрута? [9]

2. Індивідуальне опитування (визначити поняття):

Вироблена (готова) продукція – це

Державне майно у сфері господарювання – це

Джерела формування майна суб'єктів господарювання – це
Дивіденди (як вид доходів від цінних паперів) – це
Інвестиції у сфері господарювання – це
Корпоративні відносини – це
Корпоративні права – це
Кошти – це
Майно – це
Майновий стан суб'єкта господарювання – це
Оборотні засоби (оборотні активи) – це
Основні засоби – це
Право власності – це
Право господарського відання – це
Право оперативного управління – це
Фінанси суб'єктів господарювання – це

3. Практичні завдання.

Завдання б.

Акціонерне товариство «АЛЕКС» звернулося до господарського суду із заявою про визнання банкрутом акціонерного товариства «Трансгаз», що є дочірнім підприємством НАК «Нафтогаз України», неспроможного сплатити визнаний ним у відповіді на претензію борг. Ухвалою господарського суду було порушено провадження у справі про банкрутство зазначеного боржника та призначено підготовче засідання суду з викликом представників сторін. У відзиві на заяву про порушення справи про банкрутство боржник заперечував безспірність вимог кредитора, посилаючись на підписання відповіді на претензію не уповноваженою на це особою та звернення боржника до суду з позовом про визнання частково недійсним договору, з яким пов'язане виникнення боргового зобов'язання. Також боржник просив зупинити провадження у справі до розгляду господарським судом поданої ним позовної заяви про визнання договору частково недійсним та просив скасувати ухвалу про порушення справи про банкрутство з посиланням на те, що її винесено з порушенням норм процесуального права, оскільки боржник не був повідомлений про час і місце підготовчого засідання суду. Крім того, позивач зазначав, що дочірнє підприємство створене шляхом внесення до статутного фонду акцій та майна НАК «Нафтогаз України», єдиним акціонером якого є держава, тому порушення справи про банкрутство є порушенням вимог чинного законодавства.

Що слід розуміти під безспірними вимогами щодо боржника? Які особи визначають безспірність вимог? Чи підлягають задоволенню вимоги боржника, викладені у відзиві? [9]

Семінар 5 «Поняття та підстави виникнення господарських зобов'язань. Види господарських зобов'язань»
Семінар - розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Якими є загальні положення про господарські зобов'язання?

Які існують підстави виникнення господарських зобов'язань?

Які Ви можете назвати види господарських зобов'язань?

Яким чином здійснюється виконання господарських зобов'язань?

Яким чином забезпечується виконання господарських зобов'язань?

Як здійснюється припинення господарських зобов'язань?

Яка існує відповідальність за порушення господарських зобов'язань? [9]

2. Індивідуальне опитування (визначити поняття):

Виконання зобов'язання – це

Господарське зобов'язання – це

Зміст господарського зобов'язання – це

Майново-господарські зобов'язання – це

Об'єкти господарського зобов'язання – це

Організаційно-господарські зобов'язання – це

Принцип належного виконання зобов'язання – це

Принцип реального виконання зобов'язання – це

3. Практичне завдання.

Завдання 7.

Скласти таблицю: «Види господарських зобов'язань» із зазначенням їх основних характеристик.

Завдання 8.

Схематично подати матеріал щодо умов виконання господарського зобов'язання.

4. Індивідуальне завдання.

Підготувати доповідь на одну із тем:

Поняття зобов'язання, його ознаки.

Поняття і особливості господарського зобов'язання.

Підстави виникнення господарських зобов'язань.

Майново-господарські та організаційно-господарські зобов'язання.

Соціально-комунальні та публічні зобов'язання суб'єктів господарювання.

Семінар 6 «Зміст та форма господарського договору. Особливості укладання деяких категорій договорів»
Семінар - запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Що таке господарський договір, його особливості та функції.

Класифікація господарських договорів (залежно від моменту укладення; розподілу прав і обов'язків; від того, на чію користь обумовлене виконання зобов'язання; підстав укладення; характеру переміщення матеріальних благ; юридичної спрямованості; періодів виконання обов'язків; способу укладання).

Як Ви розумієте договір «за вертикаллю».

Охарактеризуйте внутрішньогосподарський договір.

Дати визначення упереджувального договору (угода про наміри).

Охарактеризуйте зміст договірної господарської зобов'язання.

Що таке істотні, загальні та випадкові умови господарського договору.

Які Ви знаєте умови дійсності господарського договору (зобов'язання)

Опишіть загальний порядок укладання господарських договорів.

Особливості укладання попередніх, організаційно-господарських договорів, господарських договорів за державним замовленням, на основі вільного волевиявлення, примірних і типових договорів, на біржах, ярмарках та публічних торгах, за рішенням суду.

Поняття, принципи і загальні умови виконання господарських зобов'язань [9].

2. Індивідуальне опитування (визначити поняття):

Агентський договір – це

Господарський договір – це

Господарсько-договірне зобов'язання – це

Договір енергопостачання – це

Договір комерційної концесії – це

Договір комерційної субконцесії – це

Договір контрактації сільськогосподарської продукції – це

Договір міни (бартеру) у сфері господарювання – це

Переміщення на інше робоче місце – це

Договір на створення і передачу науково-технічної продукції – це

Договір перевезення вантажу – це

Договір підяду на капітальне будівництво – це

Договір підяду на проведення проектних і досліджувальних робіт – це

Договір поставки – це

Договір страхування – це

Договір транспортного експедирування – це

Зміна господарського договору – це
Зміст господарського договору – це
Лізинг – це
Орендна плата – це
Предмет договору енергопостачання – це
Предмет договору поставки – це
Припиненням господарського договірною зобов'язання – це
Розірвання господарського договору – це
Строк дії господарського договору – це

3. Практичне завдання.

Завдання 9.

Скласти схему-таблицю «Ознаки господарського договору».

Завдання 10.

Визначити порядок зміни та розірвання господарського договору, посилаючись на положення ГК України.

Завдання 11.

Охарактеризувати істотні, звичайні та випадкові умови господарського договору на предмет їх впливу на юридичну силу такого договору.

Семінар 7 «Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності. Відшкодування збитків як вид господарсько-правової відповідальності: поняття, сфера застосування, порядок реалізації» Семінар - розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Що включають в себе поняття і види юридичної відповідальності суб'єктів господарської діяльності?

Як Ви розумієте поняття, ознаки та функції господарсько-правової відповідальності?

Які існують господарські правопорушення? Якою є їх характеристика?

Охарактеризуйте правове становище господарських судів.

Розкажіть про підвідомчість справ господарським судам.

Що таке підсудність справ.

Що таке досудове врегулювання господарських спорів.

Як вирішуються спори господарським судом.

Що Ви можете сказати про види господарсько-правових санкцій?

Дайте визначення поняття захисту прав та законних інтересів учасників

господарських правовідносин.

Які існують форми та способи його забезпечення
Охарактеризуйте порядок виконання судових рішень [9].

2. Індивідуальне опитування (визначити поняття):

Адміністративно-господарський штраф – це

Адміністративно-господарські санкції – це

Відшкодування збитків – це

Господарське правопорушення – це

Господарські санкції – це

Збитки – це

Оперативно-господарські санкції – це

Підстава господарсько-правової відповідальності учасника господарських відносин – це

Підстава для застосування оперативно-господарських санкцій – це

Штрафні санкції – це

3. Практичне завдання.

Завдання 12.

Скласти схему «Функції господарсько-правової відповідальності».

4. Індивідуальне завдання.

Підготувати доповідь на одну із тем:

Поняття, зміст господарсько-правової відповідальності суб'єктів господарювання.

Види санкцій у господарському праві.

Особливості антимонопольно-конкурентної відповідальності.

Кримінальна відповідальність суб'єктів господарювання.

Загальні засади відповідальності учасників господарських відносин.

Відшкодування збитків у сфері господарювання.

Штрафні та оперативно-господарські санкції.

Адміністративно-господарські санкції.

Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.

Відповідальність суб'єктів господарювання за злочини проти встановленого порядку господарювання [9].

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Семінар 1 «Місце господарського права в системі права України. Поняття, ознаки та види господарських правовідносин»

Семінар розгорнута бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач та ситуацій

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання

Зв'язок господарського права с іншими галузями права України.

Система господарського права України.

Джерела господарського права України.

3. Розв'язати тестові завдання.

1. Господарська діяльність

А. фінансова діяльність за участю суб'єктів господарювання, що виникають у процесі формування та контролю виконання бюджетів усіх рівнів

В. діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність

С. діяльність профспілкових органів

Д. діяльність у сфері державного управління [6]

2. Предмет господарського права

А. сукупність прийомів та засобів впливу норм господарського права на учасників господарських правовідносин

В. сукупність нормативно-правових актів що регулюють господарські правовідносини

С. сукупність суспільних відносин у галузі господарської діяльності, яка здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів з метою отримання прибутків або без такої мети

Д. господарча діяльність суб'єктів господарювання [6]

3. Метод господарського права

А. сукупність нормативно-правових актів що регулюють господарські правовідносини

В. сукупність суспільних відносин у галузі господарської діяльності, яка

здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів з метою отримання прибутків або без такої мети

С. господарча діяльність суб'єктів господарювання

Д. сукупність прийомів та засобів впливу норм господарського права на учасників господарських правовідносин [6]

4. Метод владних приписів

А. право суб'єктів господарювання за власною ініціативою приймати будь-які рішення, які не суперечать закону

В. обов'язок дотримання заборон закону в процесі здійснення господарської діяльності

С. державне регулювання поведінки суб'єктів господарських відносин шляхом рекомендацій

Д. нагляд і контроль органів державної влади за господарською діяльністю [6]

5. Господарське право має найбільш тісний зв'язок

А. з аграрним правом

В. з екологічним правом

С. з міжнародним правом

Д. з цивільним правом [6]

6. Внутрішньогосподарчими є відносини

А. що виникають між суб'єктами господарювання при безпосередньому здійсненні господарської діяльності

В. що складаються між структурними підрозділами суб'єкта господарювання та між суб'єктом господарювання і його структурними підрозділами

С. що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю

Д. що виникають між трудовим колективом і адміністрацією підприємства [6]

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40 - 44. Ст. 356.

3. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.

4. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13 - 14, № 15-16, № 17. Ст. 112.

5. Вінник О. Господарське право України. Опорний конспект. Київ,

2009. 657 с.

6. Щербина В. С. Господарське право України. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 480 с.

7. Вінник О., Щербина В. Акціонерне право: навч. посіб. Київ, 2000. 544 с.

8. Жук Л. А. Господарське право. Київ: Атіка, 2003. 456 с.

9. Булгакова І. В. Господарське право України: навч. посіб. Київ: Прецедент, 2006. 346 с.

10. Вінник О. М. Господарське право: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2008. 766 с.

11. Віхров О. П. Господарське право. Спеціальна частина: навч. посіб. / Київ : Слово, 2006. 344 с.

12. Смолін Г. В. Господарське право України. Загальна частина: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2008. 372 с.

13. Смолін Г. В. Господарське право України. Особлива частина: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 580 с.

14. Ярема В.І., Чепурнов В.О., Ступник Я.В. господарське право України (загальна частина): навч.-метод. посіб. Ужгород.: УжНУ, 2012. URL: <https://studfile.net/preview/5650628/page:57/>

Додаткова

15. Господарське законодавство: навч. посіб. / за ред. В. Л. Ортинського. Київ : Знання, 2008. 359 с.

16. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар / за ред. В. М. Коссака. Київ: Алерта. КНТ ЦУЛ, 2010. 672 с.

17. Державне регулювання економіки / за ред. І. Р. Михасюка. Київ : Атіка, 2000. 347 с.

18. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.

19. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А. Беляневич та ін.; за ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини; О. М. Вінник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 720 с.

20. Жукова Л. М. Інституціоналізація господарчих конфліктів корпоративного сектора в умовах ринкової трансформації: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 208 с.

21. Дмитриченко Л.І., Чуніхіна Т.С., Химченко А.Н. Корпорація в системі загального виробництва: монографія. Донецьк: Східний видавничий дім, 2010. 184 с.

Інформаційні ресурси

22. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: веб-сайт URL: <http://www.portal.rada.gov.ua> .

23. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України: веб-сайт URL: <http://www.kmu.gov.ua> .

24. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України: веб-сайт URL: <http://www.minjust.gov.ua>.

25. Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

26. Офіційний веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України: веб-сайт URL: <http://www.catalogue.nplu.org>.

Семінар 2 «Поняття та види суб'єктів господарювання. Правове становище підприємств та їх об'єднань»

Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач та ситуацій

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання

Визначити основні та спеціальні риси суб'єктів господарювання.

Надати доктринальні класифікації суб'єктів господарювання

Охарактеризувати індивідуальних підприємців та види їх господарської діяльності

Визначити види господарської діяльності, яка потребує отримання ліцензій, сертифікатів та інших дозволів

3. Розв'язати тестові завдання.

1. Суб'єктами господарювання визнаються

А. учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством

В. фізичні та юридичні особи, що здійснюють господарську діяльність у межах діючого законодавства України

С. усі категорії працівників, що здійснюють господарську діяльність не заборонену законом

Д. лише підприємства, установи та організації, що мають власне майно, статут, баланс, здійснюють бухгалтерський облік та мають рахунки в банках [б]

2. Суб'єкти господарювання

А. громадяни України, іноземці та особи без громадянства, господарські організації, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку

В. лише громадяни України, які здійснюють господарську діяльність в

межах діючого законодавства

С. лише фізичні та юридичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність

Д. усі працівники підприємств, установ та організацій, які працюють на основі трудового законодавства [6]

3. До суб'єктів господарювання відносяться

А. лише юридичні особи, що здійснюють підприємницьку діяльність згідно з законодавством України

В. господарські організації, які діють на основі права власності, права господарського відання чи оперативного управління, мають статус юридичної особи чи фізичної особи–підприємця

С. лише працівники підприємств, організацій та установ

Д. лише власники підприємств, організацій та установ [6]

4. Дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку

А. Конкуренція

В. зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку

С. забезпечення законності

Д. господарська діяльність [6]

5. Укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання

А. узгоджені дії

В. конкуренція

С. захист підприємництва

Д. порушення права [6]

6. Змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання

А. економічна конкуренція

В. політична конкуренція

С. монополія

Д. антиконкурентні узгоджені дії [6]

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30.

- Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40 - 44. Ст. 356.
 3. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
 4. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13 - 14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
 5. Вінник О. Господарське право України. Опорний конспект. Київ, 2009. 657 с.
 6. Щербина В. С. Господарське право України. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 480 с.
 7. Вінник О., Щербина В. Акціонерне право: навч. посіб. Київ, 2000. 544 с.
 8. Жук Л. А. Господарське право. Київ: Атіка, 2003. 456 с.
 9. Булгакова І. В. Господарське право України: навч. посіб. Київ: Прецедент, 2006. 346 с.
 10. Вінник О. М. Господарське право: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2008. 766 с.
 11. Віхров О. П. Господарське право. Спеціальна частина: навч. посіб. / Київ : Слово, 2006. 344 с.
 12. Смолін Г. В. Господарське право України. Загальна частина: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2008. 372 с.
 13. Смолін Г. В. Господарське право України. Особлива частина: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 580 с.
 14. Ярема В.І., Чепурнов В.О., Ступник Я.В. господарське право України (загальна частина): навч.-метод. посіб. Ужгород.: УжНУ, 2012. URL: <https://studfile.net/preview/5650628/page:57/>

Додаткова

15. Господарське законодавство: навч. посіб. / за ред. В. Л. Ортинського. Київ : Знання, 2008. 359 с.
16. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар / за ред. В. М. Коссака. Київ: Алерта. КНТ ЦУЛ, 2010. 672 с.
17. Державне регулювання економіки / за ред. І. Р. Михасюка. Київ : Атіка, 2000. 347 с.
18. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
19. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А. Беляєвич та ін.; за ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини; О. М. Вінник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 720 с.
20. Жукова Л. М. Інституціоналізація господарчих конфліктів корпоративного сектора в умовах ринкової трансформації: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 208 с.
21. Дмитриченко Л.І., Чуніхіна Т.С., Химченко А.Н. Корпорація в системі загального виробництва: монографія. Донецьк: Східний видавничий

дім, 2010. 184 с.

Інформаційні ресурси

- 22.Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: веб-сайт URL: <http://www.portal.rada.gov.ua> .
- 23.Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України: веб-сайт URL: <http://www.kmu.gov.ua> .
- 24.Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України: веб-сайт URL: <http://www.minjust.gov.ua>.
- 25.Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
- 26.Офіційний веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України: веб-сайт URL: <http://www.catalogue.nplu.org>.

Семінар 3 «Порядок діяльності державних та комунальних унітарних підприємств. Особливості діяльності господарських товариств» Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач та ситуацій

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання

Правове положення приватних та інших підприємств

Поняття господарських товариств та їх ознаки

Види господарських товариств та їх характеристика

Права и обов'язки учасників господарських товариств

Управління господарським товариством

3.Розв'язати тестові завдання.

1. Домінуюче місце серед суб'єктів господарського права належить

- A. підприємству
- B. інституту
- C. концерну
- D. фінансово-промисловій групі [6]

2. Залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного фонду в Україні діють підприємства

- A. державні та приватні
- B. унітарні та корпоративні
- C. індивідуальні та колективні

D. державні та комунальні [6]

3. Малими визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує

- A. 100 осіб
- B. 50 осіб
- C. 10 осіб
- D. 200 осіб [6]

4. Великими підприємствами визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує

- A. 100 осіб
- B. 50 осіб
- C. 10 осіб
- D. 250 осіб [6]

5. Казенне підприємство створюється за рішенням

- A. засновників
- B. Верховної Ради України
- C. Кабінету Міністрів України
- D. органу місцевого самоврядування [6]

6. Підприємства або інші суб'єкти господарювання, створені юридичними особами та/або громадянами шляхом об'єднання їх майна і участі в підприємницькій діяльності товариства з метою одержання прибутку

- A. господарське товариство
- B. корпорація
- C. консорціум
- D. державне підприємство [6]

7. Акціонерне товариство, товариство з обмеженою і товариство з додатковою відповідальністю створюються і діють на підставі

- A. статуту
- B. засновницького договору
- C. рішення органу виконавчої влади
- D. положення [6]

8. Повне і командитне товариство створюються і діють на підставі

- A. статуту
- B. засновницького договору
- C. рішення органу виконавчої влади
- D. положення [6]

- 9. Вищим керівним органом товариства з обмеженою відповідальністю є**
- A. директор
 - B. директор та головний бухгалтер
 - C. загальні збори учасників
 - D. конференція трудового колективу [6]

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40 - 44. Ст. 356.
3. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
4. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13 - 14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
5. Вінник О. Господарське право України. Опорний конспект. Київ, 2009. 657 с.
6. Щербина В. С. Господарське право України. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 480 с.
7. Вінник О., Щербина В. Акціонерне право: навч. посіб. Київ, 2000. 544 с.
8. Жук Л. А. Господарське право. Київ: Атіка, 2003. 456 с.
9. Булгакова І. В. Господарське право України: навч. посіб. Київ: Прецедент, 2006. 346 с.
10. Вінник О. М. Господарське право: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2008. 766 с.
11. Віхров О. П. Господарське право. Спеціальна частина: навч. посіб. / Київ : Слово, 2006. 344 с.
12. Смолін Г. В. Господарське право України. Загальна частина: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2008. 372 с.
13. Смолін Г. В. Господарське право України. Особлива частина: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 580 с.
14. Ярема В.І., Чепурнов В.О., Ступник Я.В. господарське право України (загальна частина): навч.-метод. посіб. Ужгород.: УжНУ, 2012. URL: <https://studfile.net/preview/5650628/page:57/>

Додаткова

15. Господарське законодавство: навч. посіб. / за ред. В. Л. Ортинського. Київ : Знання, 2008. 359 с.
16. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар / за ред. В. М. Коссака. Київ: Алерта. КНТ ЦУЛ, 2010. 672 с.
17. Державне регулювання економіки / за ред. І. Р. Михасюка. Київ : Атіка, 2000. 347 с.

18. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
19. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А. Беяневич та ін.; за ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини; О. М. Вінник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 720 с.
20. Жукова Л. М. Інституціоналізація господарчих конфліктів корпоративного сектора в умовах ринкової трансформації: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 208 с.
21. Дмитриченко Л.І., Чуніхіна Т.С., Химченко А.Н. Корпорація в системі загального виробництва: монографія. Донецьк: Східний видавничий дім, 2010. 184 с.

Інформаційні ресурси

22. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: веб-сайт URL: <http://www.portal.rada.gov.ua>.
23. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України: веб-сайт URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
24. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України: веб-сайт URL: <http://www.minjust.gov.ua>.
25. Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
26. Офіційний веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України: веб-сайт URL: <http://www.catalogue.nplu.org>.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОСОБЛИВА ЧАСТИНА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Семінар 4 «Створення суб'єктів господарювання та порядок їх державної реєстрації. Припинення їх діяльності» Семінар – дискусія

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач та ситуацій

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацювати питання

Державна реєстрація: порядок та зміст
Документи, які подаються для державної реєстрації
Підстави та порядок припинення господарської діяльності
Добровільне та примусове припинення діяльності

3. Розв'язати тестові завдання.

1. Суб'єкт господарювання може бути утворений

- A. за рішенням власника (власників) майна або уповноваженого ним (ними) органу, а також за рішенням інших органів, організацій і громадян у випадках, спеціально передбачених законодавством
- B. лише за рішенням державних органів влади та місцевого самоврядування
- C. лише з дозволу державних органів виконавчої влади
- D. лише за рішенням суду [6]

2. Установчі документи суб'єкта господарювання

- A. штатний розпис працівників, посадові інструкції, правила внутрішнього розпорядку суб'єкта господарювання
- B. свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта господарювання, ліцензії та патенти на здійснення відповідних видів господарської діяльності
- C. рішення про його утворення, засновницький договір, статут суб'єкта господарювання
- D. закони та державні нормативно-правові акти, що регулюють господарську діяльність в Україні [6]

3. Утворити суб'єкт господарювання засновники зобов'язуються

- A. у статуті
- B. у засновницькому договорі

С. у трудовому договорі

Д. в заяві на державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності

[6]

4. Основу майна суб'єктів господарювання, на якій базується їх господарська діяльність, становлять

А. економічна свобода (право вибору сфери діяльності, форми господарювання, постачальників та покупців, форми найму та оплати праці працівників тощо)

В. право власності та інші речові права (право господарського відання, право оперативного управління, а також право оперативного використання майна)

С. боргові зобов'язання держави

Д. закони природи та суспільства [6]

5. На основі якого права суб'єкт господарювання, який здійснює господарську діяльність на свій розсуд, одноосібно або спільно з іншими суб'єктами володіє, користується і розпоряджається належним йому (їм) майном, у тому числі має право надати майно іншим суб'єктам для використання його на праві господарського відання чи на праві оперативного управління

А. на основі права власності

В. на основі права господарського відання

С. на основі права оперативного управління

Д. на основі права користування майном [6]

6. Майно підприємства становлять

А. усі цінності, що є приватною власністю засновників підприємства та їх сімей

В. цінності, вартість яких відображається в самотійному балансі підприємства

С. лише уречевлені матеріальні цінності

Д. власні та отримані в тимчасове користування матеріальні цінності [6]

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40 - 44. Ст. 356.
3. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
4. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13 - 14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
5. Вінник О. Господарське право України. Опорний конспект. Київ, 2009.

657 с.

6. Щербина В. С. Господарське право України. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 480 с.
7. Вінник О., Щербина В. Акціонерне право: навч. посіб. Київ, 2000. 544 с.
8. Жук Л. А. Господарське право. Київ: Атіка, 2003. 456 с.
9. Булгакова І. В. Господарське право України: навч. посіб. Київ: Прецедент, 2006. 346 с.
10. Вінник О. М. Господарське право: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2008. 766 с.
11. Віхров О. П. Господарське право. Спеціальна частина: навч. посіб. / Київ : Слово, 2006. 344 с.
12. Смолін Г. В. Господарське право України. Загальна частина: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2008. 372 с.
13. Смолін Г. В. Господарське право України. Особлива частина: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 580 с.
14. Ярема В.І., Чепурнов В.О., Ступник Я.В. господарське право України (загальна частина): навч.-метод. посіб. Ужгород.: УжНУ, 2012. URL: <https://studfile.net/preview/5650628/page:57/>

Додаткова

15. Господарське законодавство: навч. посіб. / за ред. В. Л. Ортинського. Київ : Знання, 2008. 359 с.
16. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар / за ред. В. М. Коссака. Київ: Алерта. КНТ ЦУЛ, 2010. 672 с.
17. Державне регулювання економіки / за ред. І. Р. Михасюка. Київ : Атіка, 2000. 347 с.
18. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
19. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А. Беляневич та ін.; за ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини; О. М. Вінник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 720 с.
20. Жукова Л. М. Інституціоналізація господарчих конфліктів корпоративного сектора в умовах ринкової трансформації: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 208 с.
21. Дмитриченко Л.І., Чуніхіна Т.С., Химченко А.Н. Корпорація в системі загального виробництва: монографія. Донецьк: Східний видавничий дім, 2010. 184 с.

Інформаційні ресурси

22. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: веб-сайт URL: <http://www.portal.rada.gov.ua> .
23. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України: веб-сайт URL: <http://www.kmu.gov.ua> .
24. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України: веб-сайт URL: <http://www.minjust.gov.ua>.

- 25.Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
- 26.Офіційний веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України: веб-сайт URL: <http://www.catalogue.nplu.org>.

**Семінар 5 «Поняття та підстави виникнення господарських зобов'язань. Види господарських зобов'язань»
Семінар – розгорнута бесіда**

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач та ситуацій

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання

Процес здійснення виконання господарських зобов'язань

Припинення господарських зобов'язань в Україні

Відповідальність за порушення господарських зобов'язань в Україні

3.Розв'язати тестові завдання.

1. Оферта

A. пропозиція укласти договір

B. прийняття пропозиції укласти договір

C. відмова від пропозиції укласти договір

D. строк для відповіді на пропозицію укласти договір [6]

2. Умови, без погодження яких господарський договір не вважається укладеним, називаються

A. законними

B. істотними

C. звичайними

D. важливими [6]

3. Гарантом може виступати

A. фізична особа-підприємець

B. будь-яка юридична особа

C. фізична особа або банк

D. банк, інша фінансова установа, страхова організація [6]

4. Юридична особа, яка зобов'язана управлена сторонами зобов'язання

- A. боржник і кредитор
- B. адвокат і звинувачений
- C. адвокат і кредитор
- D. кредитор і прокурор [6]

5. Законодавству України відповідає наступне положення

- A. на території спеціальної (вільної) економічної зони запроваджується національний правовий режим господарської діяльності
- B. на території спеціальної (вільної) економічної зони запроваджуються пільгові митні, валютно-фінансові, податкові та інші умови економічної діяльності національних та іноземних юридичних і фізичних осіб
- C. на території спеціальної (вільної) економічної зони запроваджуються пільгові митні, валютно-фінансові, податкові та інші умови економічної діяльності іноземних юридичних і фізичних осіб
- D. правильна відповідь відсутня [6]

6. Спеціальні заходи, що у достатньому ступені гарантують виконання основного зобов'язання і стимулюють боржника до належного поведіння

- A. способи забезпечення виконання зобов'язань
- B. способи залякування
- C. методи господарського права
- D. принципи господарського права [6]

7. До основних способів виконання зобов'язань не відноситься

- A. неустойка
- B. порука
- C. застава
- D. сервітут [6]

8. Майнові зобов'язання, які виникають між учасниками господарських відносин, регулюються

- A. сімейним кодексом
- B. господарським статутом
- C. господарським кодексом
- D. кримінальним кодексом [6]

9. Основні види господарських зобов'язань

- A. майново-господарські
- B. організаційно-господарські
- C. житлово-комунальні
- D. приватизаційно-правові [6]

10. Господарські зобов'язання можуть виникати

- A. з підписанням акту у ЖЕКУ

- В. з акту управління господарської діяльності
- С. з початком дії господарського кодексу
- Д. з угоди купівлі-продажу [6]

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40 - 44. Ст. 356.
3. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
4. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13 - 14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
5. Вінник О. Господарське право України. Опорний конспект. Київ, 2009. 657 с.
6. Щербина В. С. Господарське право України. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 480 с.
7. Вінник О., Щербина В. Акціонерне право: навч. посіб. Київ, 2000. 544 с.
8. Жук Л. А. Господарське право. Київ: Атіка, 2003. 456 с.
9. Булгакова І. В. Господарське право України: навч. посіб. Київ: Прецедент, 2006. 346 с.
10. Вінник О. М. Господарське право: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2008. 766 с.
11. Віхров О. П. Господарське право. Спеціальна частина: навч. посіб. / Київ : Слово, 2006. 344 с.
12. Смолін Г. В. Господарське право України. Загальна частина: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2008. 372 с.
13. Смолін Г. В. Господарське право України. Особлива частина: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 580 с.
14. Ярема В.І., Чепурнов В.О., Ступник Я.В. господарське право України (загальна частина): навч.-метод. посіб. Ужгород.: УжНУ, 2012. URL: <https://studfile.net/preview/5650628/page:57/>

Додаткова

15. Господарське законодавство: навч. посіб. / за ред. В. Л. Ортинського. Київ : Знання, 2008. 359 с.
16. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар / за ред. В. М. Коссака. Київ: Алерта. КНТ ЦУЛ, 2010. 672 с.
17. Державне регулювання економіки / за ред. І. Р. Михасюка. Київ : Атіка, 2000. 347 с.
18. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
19. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А.

Беляневич та ін.; за ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини; О. М. Вінник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 720 с.

20. Жукова Л. М. Інституціоналізація господарчих конфліктів корпоративного сектора в умовах ринкової трансформації: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 208 с.

21. Дмитриченко Л.І., Чуніхіна Т.С., Химченко А.Н. Корпорація в системі загального виробництва: монографія. Донецьк: Східний видавничий дім, 2010. 184 с.

Інформаційні ресурси

22. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: веб-сайт URL: <http://www.portal.rada.gov.ua>.

23. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України: веб-сайт URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

24. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України: веб-сайт URL: <http://www.minjust.gov.ua>.

25. Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

26. Офіційний веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України: веб-сайт URL: <http://www.catalogue.nplu.org>.

Семінар 6 «Зміст та форма господарського договору. Особливості укладання деяких категорій договорів»

Семінар – запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач та ситуацій

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання

Порівняти конкурентні (аукціони, тендери, конкурси тощо) та неконкурентні способи укладання господарських договорів

Визначити порядок зміни та розірвання господарського договору, посилаючись на положення ГК України

Надати характеристику модифікацій письмової форми господарського договору таких як: повна письмова, нотаріально посвідчена повна письмова, скорочена письмова, типова, стандартна, електронна та інші форми

3. Розв'язати тестові завдання.

1. Предмет договору контрактації

А. промислова продукція

В. сільськогосподарська продукція

- C. продукція видобувних галузей промисловості
- D. сільськогосподарська техніка [6]

2. Право власності на предмет договору фінансового лізингу належить

- A. лізингодавцеві
- B. лізингоодержувачу
- C. продавцю (постачальнику)
- D. лізингодавцеві та продавцю на праві спільної сумісної власності [6]

3. Покупець, якому передано товар неналежної якості, має право вимагати від продавця за своїм вибором

- A. пропорційного зменшення ціни
- B. безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк
- C. відшкодування витрат на усунення недоліків товару
- D. здійснення однієї із зазначених у попередніх пунктах дій за вибором покупця [6]

4. Гарантування продавцем протягом певного часу відповідності товарів певним вимогам, зазначеним у договорі купівлі-продажу або нормативних документах є

- A. строком служби
- B. строком виявлення недоліків
- C. гарантійним строком
- D. строком придатності [6]

5. Сертифікація є процедурою, за допомогою якої визнаний в установленому порядку орган документально засвідчує відповідність об'єктів вимогам, встановленим

- A. законодавством та умовам договору
- B. технічними регламентами та положеннями стандартів
- C. законодавством України
- D. технічними регламентами, стандартами, умовами договорів [6]

6. Договір, за яким одна сторона (правоволоділець) зобов'язується надати другій стороні (користувачеві) за плату право користування відповідно до її вимог комплексом належних цій стороні прав з метою виготовлення та (або) продажу певного виду товару та (або) надання послуг

- A. договір поставки
- B. ліцензійний договір
- C. договір оренди
- D. договір комерційної концесії [6]

7. Сторони договору комерційної концесії

- A. право володілець

- В. власник
- С. позичальник
- Д. користувач [6]

8. Предметом договору комерційної концесії може бути

- А. торгова марка
- В. винахід
- С. комерційний досвід
- Д. не має правильної відповіді [6]

9. Який з перелічених господарських договорів належить до спеціальних режимів господарювання

- А. договір комісії
- В. договір концесії
- С. договір лізингу
- Д. договір комерційної концесії [6]

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40 - 44. Ст. 356.
3. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
4. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13 - 14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
5. Вінник О. Господарське право України. Опорний конспект. Київ, 2009. 657 с.
6. Щербина В. С. Господарське право України. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 480 с.
7. Вінник О., Щербина В. Акціонерне право: навч. посіб. Київ, 2000. 544 с.
8. Жук Л. А. Господарське право. Київ: Атіка, 2003. 456 с.
9. Булгакова І. В. Господарське право України: навч. посіб. Київ: Прецедент, 2006. 346 с.
10. Вінник О. М. Господарське право: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2008. 766 с.
11. Віхров О. П. Господарське право. Спеціальна частина: навч. посіб. / Київ : Слово, 2006. 344 с.
12. Смолін Г. В. Господарське право України. Загальна частина: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2008. 372 с.
13. Смолін Г. В. Господарське право України. Особлива частина: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 580 с.
14. Ярема В.І., Чепурнов В.О., Ступник Я.В. господарське право України

(загальна частина): навч.-метод. посіб. Ужгород.: УжНУ, 2012. URL: <https://studfile.net/preview/5650628/page:57/>

Додаткова

15. Господарське законодавство: навч. посіб. / за ред. В. Л. Ортинського. Київ : Знання, 2008. 359 с.
16. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар / за ред. В. М. Коссака. Київ: Алерта. КНТ ЦУЛ, 2010. 672 с.
17. Державне регулювання економіки / за ред. І. Р. Михасюка. Київ : Атіка, 2000. 347 с.
18. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
19. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А. Белянєвич та ін.; за ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини; О. М. Вінник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 720 с.
20. Жукова Л. М. Інституціоналізація господарчих конфліктів корпоративного сектора в умовах ринкової трансформації: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 208 с.
21. Дмитриченко Л.І., Чуніхіна Т.С., Химченко А.Н. Корпорація в системі загального виробництва: монографія. Донецьк: Східний видавничий дім, 2010. 184 с.

Інформаційні ресурси

22. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: веб-сайт URL: <http://www.portal.rada.gov.ua> .
23. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України: веб-сайт URL: <http://www.kmu.gov.ua> .
24. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України: веб-сайт URL: <http://www.minjust.gov.ua>.
25. Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
26. Офіційний веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України: веб-сайт URL: <http://www.catalogue.nplu.org>.

Семінар 7 «Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності. Відшкодування збитків як господарсько-правової відповідальності: поняття, сфера застосування, порядок реалізації» Семінар – розгорнута бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач та ситуацій

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання

Охарактеризувати ознаки господарсько-правової відповідальності.

Порівняти юридичні та фактичні підстави господарсько-правової відповідальності

Сформулювати межі та строки застосування господарсько-правової відповідальності

Охарактеризувати презумпцію щодо вини порушника та особливості її встановлення

3. Розв'язати тестові завдання.

1. До якого виду господарсько-правових санкцій належить відмова покупця від прийняття й сплати товару неналежного асортименту

- A. горизонтальних
- B. вертикальних
- C. оперативно-господарських
- D. адміністративно-господарських [6]

2. Неустойка, що стягується понад збитки, називається

- A. заліковою
- B. альтернативною
- C. виключною
- D. штрафною [6]

3. Не притаманні господарсько-правовій відповідальності наступні ознаки

- A. застосовується у випадку скоєння господарського правопорушення
- B. настає виключно за наявності вини порушника
- C. застосовується у разі настання несприятливих наслідків економічного характеру, незалежно від застосування грошових санкцій або таких, що обмежують правоспроможність суб'єкта господарювання
- D. застосовується у формі певної системи економічних санкцій, передбаченої господарським законодавством і укладеними угодами. локальними нормативно-правовими актами суб'єктів господарювання [6]

4. До повноважень третейських судів належить розгляд

- A. справ про адміністративні правопорушення
- B. сімейних спорів
- C. спорів, що виникають у цивільних та господарських відносинах
- D. адміністративних справ [6]

5. Який із названих нижче спорів не підсудний господарському суду

- A. про банкрутство
- B. переддоговірні спори

- C. про захист прав споживачів
- D. спори, що виникають при виконанні господарських договорів [6]

6. Господарсько-правова відповідальність

- A. сукупність засобів покарання, що застосовуються до особи, яка порушила господарське зобов'язання
- B. комплексний правовий інститут, який має свій особливий предмет регулювання – правопорушення у сфері господарювання
- C. життєві ситуації, що визначаються законом або договором як неправомірні
- D. протиправне винне діяння, що завдає шкоди господарським відносинам [6]

7. Мета інституту господарсько-правової відповідальності

- A. ліквідація неефективних господарюючих суб'єктів
- B. захист та відновлення порушених прав учасників підприємницької діяльності
- C. стимулювання та заохочення суб'єктів господарювання
- D. всі варіанти правильні [6]

8. Господарсько-правова відповідальність може застосовуватися у наступних процесуальних формах

- A. досудовій
- B. судовій
- C. шляхом застосування оперативно-господарських санкцій
- D. усі варіанти правильні [6]

9. Підставою господарсько-правової відповідальності є

- A. учинення господарсько-правового правопорушення
- B. застосування оперативно-господарських санкцій
- C. укладення одностороннього правочину щодо матеріальної відповідальності
- D. порушення норм моралі та інших загальнолюдських цінностей [6]

10. Господарське правопорушення

- A. суспільно небезпечне діяння, що порушує громадський спокій
- B. винне, протиправне діяння, що завдає шкоди відносинам власності
- C. протиправна дія або бездіяльність суб'єкта підприємницької діяльності, яка не відповідає вимогам права, не узгоджується з юридичними обов'язками зазначеного суб'єкта, порушує права іншого учасника відносин або третіх осіб
- D. подія, яка перешкоджає виконанню господарських зобов'язань [6]

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст.

141.

2. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40 - 44. Ст. 356.
3. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
4. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13 - 14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
5. Вінник О. Господарське право України. Опорний конспект. Київ, 2009. 657 с.
6. Щербина В. С. Господарське право України. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 480 с.
7. Вінник О., Щербина В. Акціонерне право: навч. посіб. Київ, 2000. 544 с.
8. Жук Л. А. Господарське право. Київ: Атіка, 2003. 456 с.
9. Булгакова І. В. Господарське право України: навч. посіб. Київ: Прецедент, 2006. 346 с.
10. Вінник О. М. Господарське право: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2008. 766 с.
11. Віхров О. П. Господарське право. Спеціальна частина: навч. посіб. / Київ : Слово, 2006. 344 с.
12. Смолін Г. В. Господарське право України. Загальна частина: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2008. 372 с.
13. Смолін Г. В. Господарське право України. Особлива частина: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 580 с.
14. Ярема В.І., Чепурнов В.О., Ступник Я.В. господарське право України (загальна частина): навч.-метод. посіб. Ужгород.: УжНУ, 2012. URL: <https://studfile.net/preview/5650628/page:57/>

Додаткова

15. Господарське законодавство: навч. посіб. / за ред. В. Л. Ортинського. Київ : Знання, 2008. 359 с.
16. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар / за ред. В. М. Коссака. Київ: Алерта. КНТ ЦУЛ, 2010. 672 с.
17. Державне регулювання економіки / за ред. І. Р. Михасюка. Київ : Атіка, 2000. 347 с.
18. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
19. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А. Беяневич та ін.; за ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини; О. М. Вінник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 720 с.
20. Жукова Л. М. Інституціоналізація господарчих конфліктів корпоративного сектора в умовах ринкової трансформації: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 208 с.
21. Дмитриченко Л.І., Чуніхіна Т.С., Химченко А.Н. Корпорація в системі загального виробництва: монографія. Донецьк: Східний видавничий дім, 2010. 184 с.

Інформаційні ресурси

22. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: веб-сайт URL: <http://www.portal.rada.gov.ua> .

23. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України: веб-сайт URL: <http://www.kmu.gov.ua> .

24. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України: веб-сайт URL: <http://www.minjust.gov.ua>.

25. Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

26. Офіційний веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України: веб-сайт URL: <http://www.catalogue.nplu.org>.

ГЛОСАРІЙ

Адміністративно-господарські санкції – заходи організаційно-правового або майнового характеру, спрямовані на припинення правопорушення суб'єкта господарювання та ліквідацію його наслідків.

Адміністративно-господарський штраф – грошова сума, що сплачується суб'єктом господарювання до відповідного бюджету в разі порушення ним установлених правил здійснення господарської діяльності.

Акціонерне товариство – 1) господарське товариство, яке має статутний фонд, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства, а акціонери несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах вартості належних їм акцій; 2) товариство, статутний капітал якого поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості.

Асоціація – договірне об'єднання, створене з метою постійної координації господарської діяльності підприємств, що об'єдналися, способом централізації однієї або кількох виробничих та управлінських функцій, розвитку спеціалізації і кооперації виробництва, організації спільних виробництв на основі об'єднання учасниками фінансових та матеріальних ресурсів для задоволення переважно господарських потреб учасників асоціації.

Асоційовані підприємства (господарські організації) – група суб'єктів господарювання – юридичних осіб, пов'язаних між собою відносинами економічної та/або організаційної залежності у формі участі в статутному фонді та/або управлінні.

Аудит – перевірка бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності законодавству та встановленим нормативам.

Аудиторська діяльність – діяльність громадян та організацій, предметом якої є здійснення аудиту, організаційне і методичне забезпечення аудиту та надання інших аудиторських послуг [14].

Банк – юридична особа, яка має виключне право на підставі ліцензії Національного банку України здійснювати в сукупності такі операції: залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб.

Банківська гарантія – письмове підтвердження (гарантійний лист) банку, іншої кредитної установи, страхової організації (банківська гарантія) про задоволення вимог управленої сторони в розмірі повної грошової суми, зазначеної в письмовому підтвердженні, якщо третя особа (зобов'язана сторона) не виконає вказане в ньому певне зобов'язання, або настануть інші умови, передбачені у відповідному підтвердженні [10].

Банківська діяльність – залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних

умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб.

Банківський кредит – будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке подовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми.

Банкрутство – нездатність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів інакше як через застосування визначеної судом ліквідаційної процедури.

Бартер (товарний обмін) – господарська операція, яка передбачає проведення розрахунків за товари (роботи, послуги) у будь-якій формі, іншій ніж грошова, включаючи будь-які види заліку та погашення взаємної заборгованості, у результаті яких не передбачається зарахування коштів на рахунки продавця для компенсації вартості таких товарів (робіт, послуг).

Валовий дохід – загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі, виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами [14].

Велике підприємство – підприємство, в якому середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує тисячу осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за рік перевищує суму, еквівалентну п'яти мільйонам євро за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні.

Виробничий кооператив – добровільне об'єднання громадян на засадах членства для спільної виробничої або іншої господарської діяльності, яка базується на їхній особистій трудовій участі та об'єднанні його членами майнових пайових внесків.

Відповідальне зберігання – господарська операція платника податку, що передбачає передавання згідно з договорами схову матеріальних цінностей на зберігання іншій особі без права їх використання у господарському обігу такої фізичної чи юридичної особи, з дальшим поверненням цих матеріальних активів платнику податку без зміни їх якісних або кількісних характеристик.

Вклад учасників та засновників господарського товариства – будинки, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності, цінні папери, права користування землею, водою та іншими природними ресурсами, будинками, спорудами, а також інші майнові права (включаючи майнові права на об'єкти інтелектуальної власності), кошти, в тому числі в іноземній валюті.

Внутрішньогосподарські відносини – відносини, що складаються між структурними підрозділами суб'єкта господарювання, та відносини суб'єкта господарювання з його структурними підрозділами.

Господарська діяльність – діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції,

виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають ціновий вираз.

Господарсько-торговельна діяльність – діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання у сфері товарного обігу, спрямована на реалізацію продукції виробничо-технічного призначення і виробів народного споживання, а також допоміжна діяльність, яка забезпечує їх реалізацію через надання відповідних послуг [10].

Господарське об'єднання – об'єднання підприємств, утворене за ініціативою підприємств незалежно від їх виду, які на добровільних засадах об'єднали свою господарську діяльність [14].

Господарське товариство – 1) підприємство або інший суб'єкт господарювання, створений юридичними особами та/або громадянами способом об'єднання їх майна й участі в підприємницькій діяльності товариства з метою одержання прибутку; 2) юридична особа, статутний (складений) капітал якої поділений на частки між учасниками.

Господарсько-виробничі відносини – майнові та інші відносини, що виникають між суб'єктами господарювання під час безпосереднього здійснення господарської діяльності.

Державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності — напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави в діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, у порядку та в спосіб, що встановлені Конституцією та законами України.

Державне замовлення – засіб державного регулювання економіки через формування на договірній (контрактній) основі складу та обсягів продукції (робіт, послуг), необхідної для державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) цієї продукції (виконання робіт, надання послуг) серед суб'єктів господарювання незалежно від їх форми власності.

Державне комерційне підприємство – суб'єкт підприємницької діяльності, що діє на основі статуту на принципах підприємництва і несе відповідальність за наслідки своєї діяльності всім належним йому на праві господарського відання майном.

Державне (комунальне) господарське об'єднання – об'єднання підприємств, утворене державними (комунальними) підприємствами за рішенням Кабінету Міністрів України або, у визначених законом випадках, рішенням міністерств (інших органів, до сфери управління яких входять підприємства, що утворюють об'єднання), або рішенням компетентних органів місцевого самоврядування.

Державне майно у сфері господарювання – цілісні майнові комплекси державних підприємств або їх структурних підрозділів, нерухоме майно, інше окреме індивідуально визначене майно державних підприємств, акції (частки,

паї) держави в майні суб'єктів господарювання різних форм власності, а також майно, закріплене за державними установами й організаціями з метою здійснення необхідної господарської діяльності, та майно, передане в безоплатне користування самоврядним установам і організаціям або в оренду для використання його в господарській діяльності.

Державне унітарне підприємство – утворюється компетентним органом державної влади в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини державної власності, як правило, без поділу її на частки, і входить до сфери його управління.

Державний контракт – договір, укладений державним замовником від імені держави із суб'єктом господарювання – виконавцем державного замовлення, в якому визначаються економічні та правові зобов'язання сторін і регулюються їхні господарські відносини.

Державний реєстратор – посадова особа, яка здійснює державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Дивіденд – платіж, який здійснюється юридичною особою – емітентом корпоративних прав чи інвестиційних сертифікатів на користь власника таких корпоративних прав (інвестиційних сертифікатів) у зв'язку з розподілом частини прибутку такого емітента, розрахованого за правилами бухгалтерського обліку.

Довіреність – письмовий документ, що видається однією особою іншій особі для представництва перед третіми особами.

Договір – домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Договір на користь третьої особи – договір, в якому боржник зобов'язаний виконати свій обов'язок на користь третьої особи, яка встановлена або не встановлена в договорі.

Договір приєднання – договір, умови якого встановлені однією зі сторін у формулярах або інших стандартних формах, який може бути укладений тільки через приєднання другої сторони до запропонованого договору в цілому. Друга сторона не може запропонувати свої умови договору.

Договір управління майном – угода, за якою установник управління передає управителю в довірчу власність майно з метою досягнення визначених ним цілей та встановлює обмеження щодо окремих дій управителя з управління цим майном.

Економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, унаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибрати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обігу товарів на ринку [14].

Електронний цифровий підпис – вид електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача [10].

Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців – автоматизована система збирання, нагромадження, захисту, обліку та надання інформації про юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Застава – унаслідок застави кредитор (заставодержатель) має право у разі невиконання боржником (заставадавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом (право застави) [14].

Збитки – витрати, зроблені управненою стороною, втрата або пошкодження її майна, а також не одержані нею доходи, які управнена сторона одержала б у разі належного виконання зобов'язання або додержання правил здійснення господарської діяльності другою стороною.

Зобов'язання – правовідносини, в яких одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання – господарська діяльність, яка в процесі її здійснення потребує перетину митного кордону України майном та/або робочою силою.

Інвестиції у сфері господарювання – довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав у об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального ефекту.

Інноваційна діяльність – діяльність учасників господарських відносин, що здійснюється на основі реалізації інвестицій з метою виконання довгострокових науково-технічних програм з тривалими строками окупності витрат і впровадження нових науково-технічних досягнень у виробництво та інші сфери суспільного життя.

Іноземне підприємство – унітарне або корпоративне підприємство, створене за законодавством України, що діє виключно на основі власності іноземців або іноземних юридичних осіб, або діюче підприємство, придбане повністю у власність цих осіб.

Іпотека – вид забезпечення виконання зобов'язання нерухомим майном, що залишається у володінні і користуванні іпотекодавця, згідно з яким іпотекодержатель має право в разі невиконання боржником забезпеченого іпотекою зобов'язання одержати задоволення своїх вимог за рахунок предмета іпотеки переважно перед іншими кредиторами цього боржника.

Командитне товариство – 1) господарське товариство, в якому один або кілька учасників здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і несуть за його зобов'язаннями додаткову солідарну відповідальність усім своїм майном, на яке за законом може бути звернено стягнення (повні учасники), а інші учасники присутні в діяльності товариства лише своїми вкладками (вкладники); 2) товариство, в якому разом з учасниками, які здійснюють від

імені товариства підприємницьку діяльність і солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном (повними учасниками), є один чи кілька учасників (вкладників), котрі несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах сум зроблених ними вкладів та не беруть участі в діяльності товариства.

Комерційне посередництво (агентська діяльність) – підприємницька діяльність, що полягає в наданні комерційним агентом послуг суб'єктам господарювання під час здійснення ними господарської діяльності способом посередництва від імені, в інтересах, під контролем і за рахунок суб'єкта, якого він представляє.

Комунальне унітарне підприємство – утворюється компетентним органом місцевого самоврядування в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини комунальної власності і входить до сфери його управління.

Концерн – об'єднання підприємств, а також інших організацій на основі їх фінансової залежності від одного або групи учасників об'єднання, з централізацією функцій науково-технічного і виробничого розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності.

Концесія – надання з метою задоволення суспільних потреб уповноваженим органом державної влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній та строковій основі вітчизняним або іноземним суб'єктам господарювання (концесіонерам) права на створення (будівництво) та/або управління (експлуатацію) об'єктом концесії за умови взяття концесіонером на себе відповідних зобов'язань, майнової відповідальності і підприємницького ризику.

Кооперація – система кооперативних організацій, створених з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб своїх членів.

Корпоративне підприємство – утворюється, як правило, двома або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами, на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів та ризиків підприємства [14].

Корпорація – договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації.

Лізинг – господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоодержувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів.

Ліцензія – документ державного зразка, який засвідчує право суб'єкта господарювання-ліцензіата на провадження зазначеного в ньому виду господарської діяльності протягом визначеного строку за умови виконання ліцензійних умов [14].

Майно – 1) окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки; 2) сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісний вираз, виробляються чи використовуються в діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів.

Майно підприємства – виробничі й невиробничі фонди, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі підприємства.

Майново-господарське зобов'язання – цивільно-правове зобов'язання, що виникає між учасниками господарських відносин під час господарської діяльності, унаслідок якого зобов'язана сторона повинна вчинити певну господарську дію на користь другої сторони або утриматися від певної дії, а управнена сторона має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку [10].

Мале підприємство – підприємство, в якому середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує п'ятдесяти осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує суми, еквівалентної п'ятистам тисячам євро за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні [14].

Місцезнаходження юридичної особи – місцезнаходження постійно діючого виконавчого органу юридичної особи, а в разі його відсутності — місцезнаходження іншого органу чи особи, уповноваженої діяти від імені юридичної особи без довіреності, за певною адресою, яка вказана засновниками (учасниками) в установчих документах і за якою здійснюється зв'язок з юридичною особою.

Недобросовісна конкуренція – будь-які дії в конкуренції, що суперечать правилам, торговим та іншим чесним звичаям у підприємницькій діяльності (неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання, створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції, неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці та ін.).

Нерухоме майно (нерухомість) – земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці і невід'ємно пов'язані з нею, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення [14].

Неустойка (штраф, пеня) – грошова сума або інше майно, які боржник повинен передати кредиторіві в разі порушення боржником зобов'язання.

Об'єднання підприємств – господарська організація, утворена у складі двох або більше підприємств з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань.

Оперативно-господарські санкції – заходи оперативного впливу на правопорушника з метою припинення або попередження повторення порушень

зобов'язання, що використовуються самими сторонами зобов'язання в односторонньому порядку.

Організаційно-господарські відносини – відносини, що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю.

Організаційно-господарське зобов'язання – господарське зобов'язання, що виникає у процесі управління господарською діяльністю між суб'єктом господарювання та суб'єктом організаційно-господарських повноважень, унаслідок якого зобов'язана сторона повинна здійснити на користь другої сторони певну управлінсько-господарську (організаційну) дію або утриматися від певної дії, а управнена сторона має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку.

Орендне підприємство – підприємство, створене орендарем на основі оренди цілісного майнового комплексу існуючого державного або комунального підприємства чи майнового комплексу виробничого структурного підрозділу (структурної одиниці) цього підприємства з метою здійснення підприємницької діяльності.

Перевезенням вантажів – господарська діяльність, пов'язана з переміщенням продукції виробничо-технічного призначення та виробів народного споживання залізницями, автомобільними дорогами, водними та повітряними шляхами, а також транспортування продукції трубопроводами.

Підприємництво – самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Підприємство – самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб способом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності [10].

Позовна давність – строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу.

Попередній договір — договір, сторони якого зобов'язуються протягом певного строку (у певний термін) укласти договір у майбутньому (основний договір) на умовах, установлених попереднім договором.

Посадові особи товариства – голова та члени виконавчого органу, голова ревізійної комісії (ревізор), а в разі створення ради товариства (спостережної ради) – голова і члени цієї ради.

Право власності – право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб.

Право господарського відання – речове право суб'єкта підприємництва, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом), з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника.

Право оперативного використання майна – використання суб'єктом господарювання – відокремленим підрозділом (структурною одиницею) господарської організації наданого йому майна для здійснення господарської діяльності [14].

Право оперативного управління – речове право суб'єкта господарювання, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом) для здійснення некомерційної господарської діяльності.

Правочин – дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Представництво – 1) відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює представництво і захист інтересів юридичної особи; 2) правовідносини, в яких одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє.

Приватне підприємство – підприємство, що діє на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства та його (їх) праці чи з використанням найманої праці [10].

Проценти – дохід, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора у вигляді плати за використання залучених на визначений строк коштів або майна.

Публічний договір – договір, в якому одна сторона – підприємець взяла на себе обов'язок здійснювати продаж товарів, виконання робіт або надання послуг кожному, хто до неї звернеться (роздрібна торгівля, перевезення транспортом загального користування, послуги зв'язку, медичне, готельне, банківське обслуговування тощо).

Регуляторний акт – ухвалений уповноваженим регуляторним органом нормативно-правовий акт, який або окремі положення якого спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання [10].

Свідоцтво про державну реєстрацію – документ установленого зразка, який засвідчує факт внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію юридичної особи або фізичної особи – підприємця.

Споживче товариство – самоврядна організація громадян, які на основі добровільності членства, майнової участі та взаємодопомоги об'єднуються для спільної господарської діяльності з метою колективного організованого забезпечення своїх економічних і соціальних інтересів.

Страхування – діяльність спеціально уповноважених державних організацій та суб'єктів господарювання (страховиків), пов'язана з наданням страхових послуг юридичним особам або громадянам (страхувальникам) щодо захисту їх майнових інтересів у разі настання визначених законом чи договором страхування подій (страхових випадків), за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати страхувальниками страхових платежів.

Строк – певний період у часі, зі спливом якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення [14].

Суб'єкти господарювання – учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Товари – матеріальні та нематеріальні активи, а також цінні папери та деривативи, що використовуються в будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення.

Товариство з додатковою відповідальністю – 1) господарське товариство, статутний фонд якого поділений на частки визначених установчими документами розмірів і яке несе відповідальність за своїми зобов'язаннями власним майном, а в разі його недостатності учасники цього товариства несуть додаткову солідарну відповідальність у визначеному установчими документами однаково кратному розмірі до вкладу кожного з учасників; 2) товариство, засноване однією або кількома особами, статутний капітал якого поділений на частки, розмір яких визначений статутом.

Товариство з обмеженою відповідальністю – 1) засноване одним або кількома особами товариство, статутний капітал якого поділений на частки, розмір яких установлюється статусом; 2) господарське товариство, що має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном [10].

Торговий патент – державне свідоцтво, яке засвідчує право суб'єкта господарювання займатися певними видами підприємницької діяльності протягом установленого строку [14].

Унітарне підприємство – створюється одним засновником, який виділяє необхідне для того майно, формує відповідно до закону статутний фонд, не поділений на частки (паї), затверджує статут, розподіляє доходи, безпосередньо або через керівника, який ним призначається, керує підприємством і формує його трудовий колектив на засадах трудового наймання, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства.

Установа – організація, створена однією або кількома особами (засновниками), які не беруть участі в управлінні нею, способом об'єднання (виділення) їхнього майна для досягнення мети, визначеної засновниками, за рахунок цього майна.

Установчі документи суб'єкта господарювання – рішення про його утворення або засновницький договір, а у випадках, передбачених законом, статут (положення) суб'єкта господарювання.

Учасники відносин у сфері господарювання – суб'єкти господарювання, споживачі, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією, а також громадяни, громадські та інші організації, які виступають засновниками суб'єктів

господарювання чи здійснюють щодо них організаційно-господарські повноваження на основі відносин власності.

Фермерське господарство – форма підприємницької діяльності громадян зі створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства, відповідно до закону.

Філія – відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює всі або частину її функцій.

Фінанси суб'єктів господарювання – самостійна ланка національної фінансово-кредитної системи з індивідуальним кругообігом коштів, що забезпечує покриття витрат виробництва продукції (робіт, послуг) і одержання прибутку [14].

Холдингова компанія – суб'єкт господарювання, що володіє контрольним пакетом акцій дочірнього підприємства (підприємств).

Цінний папір – документ установленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право і визначає відносини між суб'єктом господарювання, який його випустив (видав), і власником та передбачає виконання зобов'язань згідно з умовами його випуску, а також можливість передачі прав, що впливають з цього документа, іншим особам.

Штрафні санкції – господарські санкції у вигляді грошової суми (неустойка, штраф, пеня), яку учасник господарських відносин зобов'язаний сплатити в разі порушення ним правил здійснення господарської діяльності, невиконання або неналежного виконання господарського зобов'язання.

Юридична особа – організація, створена і зареєстрована в установленому законом порядку.

Юридичні послуги – надання консультацій з питань чинного законодавства, здійснення захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, сприяння застосуванню державного примусу і реалізації юридичної відповідальності осіб, що вдаються до протиправних дій щодо цієї особи (оформлення правових документів, адвокатська допомога, захист прав та інтересів особи тощо).

Якість продукції – сукупність властивостей, які відображають безпеку, новизну, довговічність, надійність, економічність, ергономічність, естетичність, екологічність продукції тощо, які надають їй здатність задовольняти споживача відповідно до її призначення [10].

Навчальне видання

Василевич Віолетта Юріївна

Кафедра економіки та бізнесу

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО**

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,6

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.